

ХУЛОСАИ НИҲОИИ

**шўрои диссертационии 6D.KOA-013 назди Донишгоҳи давлатии
хуқук, бизнес ва сиёсати Тоҷикистон аз рӯи диссертасия барои
дарёфти дараҷаи илмии доктори илм**

Парвандай аттестацоиони № 9

Карори шўрои диссертационӣ аз 04.03.2023, № 9.3

**Барои сазовор доистани Ҳошимзода Ҳомид Ҳасан, шаҳрванди Ҷумҳурии
Тоҷикистон, ба дараҷаи доктори илмҳои иқтисодӣ**

Диссертасияи “Такомули механизми танзими макроиктисодии таракқиёти
минтақаҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон (назария, методология ва амалия)” аз рӯи
ихтисоси 08.00.03 – Иқтисодиёти минтақавӣ ва худудӣ ба ҳимоя 29.10.2022 қабул
карда шуд, протоколи № 9.1 шўрои диссертационии 6D.KOA-13 назди
Донишгоҳи давлатии хуқук, бизнес ва сиёсати Тоҷикистон (735700, Ҷумҳурии
Тоҷикистон, ш. Ҳуҷанд, мкр-н 17, бинои 1), ки бо фармоиши раиси КОА назди
Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон №10/шд аз 07.01.2022 таъсис ёфтааст.

Довталаби дарёфти дараҷаи илмӣ Ҳошимзода Ҳомид Ҳасан, санаи
таваллуд 12 ноябрь соли 1980, соли 2002 Донишгоҳи давлатии тиҷорати
Тоҷикистонро хатм намудааст.

Диссертасияро барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои иқтисодӣ
соли 2011 дар мавзуи “Ташаккули асосҳои ташкилий-иктисодии танзими
гумрукии минтақавӣ (дар мисоли вилояти Суғди Ҷумҳурии Тоҷикистон)” ҳимоя
намудааст. Дар вазифаи директори Муассисаи давлатии таълимии “Донишкадаи
иктисод ва савдои Донишгоҳи давлатии тиҷорати Тоҷикистон дар шаҳри
Ҳуҷанд” фаъолият менамояд.

Диссертасия дар кафедраи иқтисодиёт ва соҳибкории Донишкадаи
иктисод ва савдои Донишгоҳи давлатии тиҷорати Тоҷикистон иҷро шудааст.

Мушовири илмӣ – Бойматов Алиҷон Азизович, доктори илмҳои
иктисодӣ, профессори кафедраи иқтисодиёти корхонаҳо ва минтақаи Донишгоҳи
давлатии хуқук, бизнес ва сиёсати Тоҷикистон.

Муқарризони расмӣ:

- Комилов Сироҷиддин Ҷалолиддинович, доктори илмҳои иқтисодӣ,
профессори кафедраи назарияи иқтисодӣ ва иқтисодиёти ҷаҳони Донишгоҳи
славянини Россия ва Тоҷикистон;

- Раҳматзода Рустам, доктори илмҳои иқтисодӣ, профессор, вакили
Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон;

- Авезов Азизулло Ҳабибовиҷ, доктори илмҳои иқтисодӣ, профессори
кафедраи назарияи иқтисод ва идорақунни Донишкадаи политехники
Донишгоҳи техникии Тоҷикистон ба номи М.Осими дар шаҳри Ҳуҷанд ба
диссертасия тақризи мусбат доданд.

Муассисаи пешбар: Институти иқтисодиёт ва демографияи Академияи
миллии илмҳои Тоҷикистон (ш. Душанбе). Дар хуносай мусбати додашудаи
муассиса, ки аз тарафи раиси маҷlis, доктори илмҳои иқтисодӣ, профессор
Мирсаидов Аврор Бобоевич, ташхисгар, доктори илмҳои иқтисодӣ, профессор

Шарипов Баҳром Маҳмудович, котиби маҷlis, номзади илмҳои иқтисодӣ, дотсент Олимов Анвар Латипович ба имзо расидааст ва аз ҷониби директори Институти иқтисодии таҳсилотӣ Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон, доктори илмҳои иқтисодӣ, профессор Раҳимзода Шариф тасдиқ гардидааст, кайд шуд, ки кори диссертационӣ кори мустақилона ва баанҷомрасида мебошад, ба талаботҳои КОА-и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷавобгу аст, барои дарёftи дараҷаи илмӣ аз рӯйи ихтисоси 08.00.03 – Иқтисодии таҳсилотӣ миқадарӣ ва худудӣ мутобиқат мекунад ва муаллифи он Ҳошимзода Ҳ.Ҳ. сазовори дараҷаи илмии доктори илмҳои иқтисодӣ мебошад.

Довталаби дарёftи дараҷаи илмӣ оид ба мавзуи диссертасия З монографияи илмӣ, 48 адад мақолаи илмӣ, аз ҷумла дар маҷаллаҳои тақризшаванд 21 мақола чоп кардааст.

Номгӯйи мухимтарин корҳое, ки моҳияти илмии диссертасияро инъикос менамояд:

1. Ҳошимзода Ҳ.Ҳ. Механизм регулирования устойчивого развития регионов (формирование и его совершенствование). Монография / Ҳ.Ҳ. Ҳошимзода, А.А. Байматов // Под ред. З. Султанова. – Худжанд: Технопарк ТГУПБП, 2022. – 228 с.
2. Ҳошимзода Ҳ.Ҳ. Танзими макроиктисодии рушди минтақа (назария ва амалияи муосир). Монография / Зери назари А.А. Байматов. – Хучанд: ҶДММ «МТХ-Даврон», 2021. – 234 с.

3. Ҳошимов Ҳ.Ҳ. Танзими гумрукии иқтисодии минтақа: муаммоҳо ва ҳусусиятҳои давраи гузариш. Монография / Ҳ.Ҳ. Ҳошимов, А.А. Байматов. – Хучанд: ҶДММ «МТХ-Даврон», 2014. – 180 с.

4. Ҳошимзода Ҳ.Ҳ. Танзими иқтисодии минтақавӣ дар марҳилаҳои давраи гузариш ба низоми бозорӣ [Матн] / Ҳ.Ҳ. Ҳошимзода, А.А. Байматов // Паёми Донишгоҳи давлатии тиҷорати Тоҷикистон. – Душанбе, 2022. - №3 (42). – С. 127-138. 1 ҷ.ч.

5. Ҳошимзода Ҳ.Ҳ. Ҳусусиятҳои хоси механизми танзими макроиктисодии тараққиёти минтақаҳо [Матн] / Ҳ.Ҳ. Ҳошимзода // Паёми Донишгоҳи давлатии тиҷорати Тоҷикистон. – Душанбе, 2022. - №1 (40). – С. 49-54. 0,5 1 ҷ.ч.

6. Ҳошимзода Ҳ.Ҳ. Экономическое неравенство регионов: выявление причин, оценка и направления по снижению [Текст] / Ҳ.Ҳ. Ҳошимзода, Р.В. Кононенко, А.И. Комарова // Вестник Белгородского университета кооперации, экономики и права (Международный научно-теоретический журнал). – Белгород, 2021. - №6 (91). – С. 71-79. 1 п.л.

7. Ҳошимзода Ҳ.Ҳ. К вопросу применения синерго-кибернетического подхода в управлении региональным развитием [Текст] / Ҳ.Ҳ. Ҳошимзода // Вестник ТГУПБП (научно-теоретический журнал). – Худжанд, 2021. - №2 (87). – С. 75-82. 0,75 п.л.

8. Ҳошимзода Ҳ.Ҳ. Методический подход к оценке эффективности бюджетноналоговых инструментов регулирования социально-экономического развития регионов [Текст] / Ҳ.Ҳ. Ҳошимзода // Вестник Белгородского университета кооперации, экономики и права (Международный научно-теоретический журнал). – Белгород, 2021. - №3 (88). – С. 104-112. 0,8 п.л.

9. Ҳошимзода Ҳ.Ҳ. Назарияи рушди иқтисоди минтақа ва самтҳои танзими макроиктисодии он [Матн] / Ҳ.Ҳ. Ҳошимзода, А.А. Бойматов // Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон. – Душанбе, 2020. - №10, қисми II. – С. 71-76. 0,8 ҷ.ч.
10. Ҳошимов Ҳ.Ҳ. Совершенствование государственного инструментария в аспекте территориального развития [Текст] / Ҳ.Ҳ. Ҳошимов // Учёные записки ХГУ им. академика Б. Гафурова. – Худжанд, 2020. - №4 (55). – С. 123-126. 0,5 п.л.
11. Ҳошимов Ҳ.Ҳ. Пути повышения эффективности фискальных инструментов для обеспечения экономического развития регионов [Текст] / Ҳ.Ҳ. Ҳошимов // Вестник ТГУПБП. Серия общественных наук (научно-теоретический журнал). – Худжанд, 2020. - №4 (85). – С. 70-78. 0,9 п.л.
12. Ҳошимов Ҳ.Ҳ. Пределы государственного вмешательства в экономику на этапах формирования системы рыночных отношений [Текст] / Ҳ.Ҳ. Ҳошимов, А.А. Бойматов // Учёные записки ХГУ им. академика Б. Гафурова. – Худжанд, 2019. - №4 (51). – С. 87-91. 0,75 п.л.
13. Ҳошимов Ҳ.Ҳ. Зарубежный опыт регулирования экономики и условия его применения в регионах Республики Таджикистан [Текст] / Ҳ.Ҳ. Ҳошимов, З.А. Самадова // Вестник ТГУПБП. Серия общественных наук (научно-теоретический журнал). – Худжанд, 2019. - №4 (81). – С. 47-53. 0,7 п.л.
14. Ҳошимов Ҳ.Ҳ. Пути совершенствования механизма макроэкономического регулирования развития регионов Таджикистана [Текст] / Ҳ.Ҳ. Ҳошимов, М.М. Шарифзода // Вестник ТГУПБП. Серия общественных наук (научно-теоретический журнал). – Худжанд, 2018. - №4 (77). – С. 33-40. 0,8 п.л.
15. Ҳошимов Ҳ.Ҳ. Региональная политика как инструмент макроэкономического регулирования процесса устойчивого развития территорий [Текст] / Ҳ.Ҳ. Ҳошимов // Учёные записки ХГУ им. академика Б. Гафурова. – Худжанд, 2018. - №4 (47). – С. 180-185. 0,9 п.л.
16. Ҳошимов Ҳ.Ҳ. Инфраструктурный фактор устойчивого социально-экономического развития региона [Текст] / Ҳ.Ҳ. Ҳошимов, А.А. Бойматов // Вестник ТГУПБП. Серия общественных наук (научно-теоретический журнал). – Худжанд, 2017. - №2 (71). – С. 25-34. 0,9 п.л.
17. Ҳошимов Ҳ.Ҳ. Сравнительная оценка региональной структуры национальной экономики Республики Таджикистан [Текст] / Ҳ.Ҳ. Ҳошимов // Вестник ТГУПБП. Серия общественных наук (научно-теоретический журнал). – Худжанд, 2017. - №4 (73). – С. 83-91. 0,87 п.л.
18. Ҳошимов Ҳ.Ҳ. Особенности регулирования региональным развитием в современных условиях [Текст] / Ҳ.Ҳ. Ҳошимов // Учёные записки ХГУ им. академика Б. Гафурова. – Худжанд, 2017. - №4 (43). – С. 152-159. 0,85 п.л.
19. Ҳошимов Ҳ.Ҳ. Влияние макроэкономических процессов на структурные сдвиги региональной экономики [Текст] / Ҳ.Ҳ. Ҳошимов // Экономический журнал (научный журнал). – Москва, 2017. - №3 (47). – С. 34-47. 0,8 п.л.
20. Ҳошимов Ҳ.Ҳ. Ҷанбаҳои минтақавии воридшавии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба Созмони умумиҷаҳонии савдо: муаммоҳо ва дурнамо [Матн] /

Х.Х. Хошимов // Мачаллаи илмӣ-назариявии «Ахбори ДДҲБСТ». – Хуҷанд, 2015. - №3 (3). – С. 45-51. 0,5 ҷ.ҷ.

21. Хошимов Х.Х. Таможенно-тарифное регулирование в системе мер по повышению внешнеэкономического потенциала региона (на примере Согдийской области Республики Таджикистан) [Текст] / Х.Х. Хошимов // Научно-аналитический журнал «Научное образование. Серия 1. Экономика и право». – М.: «Экономическое образование», 2014. - №6. – С. 34-40. 0,5 п.л.

22. Хошимов Х.Х. К вопросу исследования экономического потенциала регионов в условиях рыночной экономики [Текст] / Х.Х. Хошимов // Вестник ТГНУ (научный журнал). – Душанбе: «Сино», 2014. - №2/10 (152), часть II. – С. 191-197. 0,7 п.л.

23. Хошимов Х.Х. Развитие таможенно-тарифного регулирования в Таджикистане [Текст] / Х.Х. Хошимов // Российское предпринимательство (научно-практический журнал). – М.: «Креативная экономика», 2010. - №11 (2). – С. 153-158. 0,5 п.л.

24. Хошимов Х.Х. Таможенные платежи и их влияние на сбалансированность внутреннего рынка [Текст] / Х.Х. Хошимов // Вестник ТГНУ (научный журнал). – Душанбе: «Сино», 2010. - №6 (62), часть I. – С. 296-300. 0,5 п.л.

Ба диссертасия ва автореферат тақризҳо ворид шуданд:

1. **Исайнов Ҳисайн Раҳимовиҷ**, доктори илмҳои иқтисодӣ, профессор, декани факултети иқтисод ва идораи Доғонишишгоҳи миллии Тоҷикистон бо эродҳои зерин: 1. Дар ҷадвали 4 “Тағйирёбии воридшавии инвеститсияҳои хориҷӣ ба минтақаҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон дар солҳои 2015–2020 (млн. долл. ИМА)” маълумот оид ба инвеститсияҳои ҷалбшудаи хориҷӣ оварда шудааст, лекин мутаассифона сабаби коҳишӯбии он дар соли 2020 нисбат ба 2015 ба таври муфассал муайян карда нашудааст; 2. Дар саҳифаи 26 автореферат, муаллиф қайд менамояд, ки “ба сифати самти афзалиятноки тараққиёти минтақаӣ дар стратегияи миллӣ самтҳои таъминоти тараққиёти мувозинати минтақаҳо тибки баробаркунии нишондиҳандаҳои асосии сатҳи зиндагонии аҳолӣ, ташаккулёбии кластерҳои ҳудудӣ-саноатӣ барои саноатикунионии босуръат ва таъмини тараққиёти комплексии хочагии кишлоқ ва шаҳрҳои хурд дар назар дошта шудааст”, маълум нест, ки дар ин ҷо сухан оид ба ташаккулёбии кадом кластерҳо меравад. Хуб мешуд, ки дар ин ҷо оид ба зарурати ташаккулёбии намудҳои аниқи кластерҳои саноатӣ андешаронӣ карда шавад.

2. **Кошонова Ҷанзура Раҳматҷоновна**, доктори илмҳои иқтисодӣ, профессори кафедраи молияи Доғонишишгоҳи давлатии молия ва иқтисоди Тоҷикистон бо эродҳои зерин: 1. Хуб мешуд, ки бо истифода аз формулаи дар саҳифаи 27 овардашуда, муаллиф бо маълумоти расмӣ ҳисобҳои даҳлдорро анҷом дода, модели пешкашкардашударо ба таври муфассал күшода медод. Ҷунин муносибат сатҳи илмии диссертасияро боз ҳам баландтар мегардонд; 2. Дар саҳифаи 23 автореферат, ҷадвали 2 “Соҳтори истеҳсоли мол ва хизматҳо дар ҳаҷми умумии МММ (бо ифодаи фоиз нисбат ба нишондиҳандай ҷумҳурияйӣ)” оварда шудааст. Хуб мешуд, ки дар доираи ин ҷадвал барои муқоиса натанҳо вилояти Суғд ва Ҳатлон, балки ҳамаи минтақаҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон мавриди таҳдил ва муқоисакунӣ қарор дода мешуданд.

3. Чўрабоев Ғафурчон Ҷўрабоевич, доктори илмҳои иқтисодӣ, профессори кафедраи идоракунии давлатӣ ва маҷаллии Донишгоҳи байналмилалии сайёҳӣ ва соҳибкории Тоҷикистон, академики Академияи байналмилалии илмҳои ташкилий (АБИТ) бо эроди зерин: Дар боби 4-уми диссертатсия “Танзими макроиктисодӣ дар асоси сиёсати рушди устувори минтақавӣ” дар баробари сарчашмаҳои захираҳои инвеститсионӣ ва институтсионалии танзими макроиктисодии иқтисодиёти минтақавӣ, хуб мегардид, агар ба масъалаҳои инноватсия низ аҳамияти бештар дода мешуд.

4. Самандаров Искандар Ҳусейнович, доктори илмҳои иқтисодӣ, профессори кафедраи таҳлили иқтисодӣ ва омори Донишгоҳи аграрии Тоҷикистон ба номи Шириншоҳ Шоҳтемур бо эродҳои зерин: 1. Ҳангоми омӯзиши таҷрибаи кишварҳои ҳориҷӣ макбул будани он дар таҷрибаи Ҷумҳурии Тоҷикистон нишон дода шудааст. Хуб мешуд, агар муаллиф бисёртар ба кишварҳои Иттиҳоди Давлатҳои Мустақил такя намояд; 2. Хуб мешуд, агар муаллиф маҷмуи маҳсулоти минтақавӣ ба ҳар сари ахолиро бо баъзе мамлакатҳои дуру наздик муқоиса мекард.

5. Пиризода Ҷалил Сафар, директори Институти иқтисодиёти таҳқиқи системавии рушди кишоварзӣ, академики АИҚТ, доктори илмҳои иқтисодӣ, профессор бо эроди зерин: Дар асоси омӯхтани автореферати диссертатсия маълум гардид, ки нақши бунёдии танзими таъсироти давлатӣ ба инфрасоҳтори ҳочагии минтақавӣ ҳамчун сутунҷӯбаи асосии рушди устувори минтақаҳо ва воситаҳои таъмини зиндагии аҳолӣ баромад мекунад. ~~Пешниҳод~~ менамоям, ки агар муаллиф механизми татбиқи ин консепсияро васеътар кӯшода дода, натиҷаҳои эҳтимолии тадбиқи онро возехтар нишон медод, беҳтар мегардид.

6. Қодиров Абдураҳмон Лакимович, директори Институти илмӣ-тадқиқотии рушди илмҳои табиатшиносӣ ва дақиқи МДТ “ДДХ ба номи академик Б. Ғафуров”, доктори илмҳои иқтисодӣ, профессор бо эродҳои зерин: 1. Дар саҳифаи 26 муаллиф қайд мекунад, ки “дар 14 ноҳияи кишоварзии вилояти Суғд механизми фонди боварӣ барои молиягузории лоиҳаҳои афзалиятнок ҷорӣ карда шудааст, ки барои рушди устувори ноҳияҳо ва ҷамоатҳо мусоидат карда, баҳри баҳогузории тараккиёти иқтисодиёти маҳаллӣ шароит фароҳам месозад”. Хуб мешуд, ки ин гуфтаҳои муаллиф бо факту рақамҳои дақиқ асоснок карда шаванд; 2. Дар саҳифаи 24, ҷадвали 3 “Афзоиши ҳаҷми умумии маҳсулоти саноатӣ дар минтақаҳо (суръати рушд ба ҳисоби миёна дар 5 сол, бо фоиз)” оварда шудааст. Лекин маълум нест, ки суръати рушд бо истифода аз нарҳҳои ҷорӣ, ё ин ки нарҳҳои муқоисавӣ ҳисоб карда шудаанд.

7. Усмонов Анвар Саидмаҳмудовиҷ, ҳодими калони илмии Маркази илмӣ-тадқиқотии «Асосҳои илмӣ ва мушкилоти рушди иқтисодиёти Ӯзбекистон» дар назди Донишгоҳи давлатии иқтисодии Тошкент, доктори илмҳои иқтисодӣ, профессор бо забони русӣ бо эроди зерин: Ҳамзамон, тадқиқот аз камбудӣ ҳолӣ нест, ҳатоғиҳои услубии ноҷиз ҷой дорад.

8. Владимирова Ольга Николаевна, доктори илмҳои иқтисодӣ, дотсент, профессори кафедраи «Иқтисодиёти миллӣ ва минтақавӣ»-и Донишгоҳи иқтисодии Русия ба номи Г.В. Плеханов бо забони русӣ бо эродҳои зерин: 1. Аз нигоҳи мо, ҷанбаҳои таъсиррасонии давлатӣ ба соҳаи иқтисодӣ – экологии ҳочагии минтақавӣ аз нуктаи назари танзими макроиктисодӣ ба таври пурра

гирифтани омили истифодабарии захираҳои бойи табий ва оқилона истифодабарии онҳо, ки аҳамияти муҳимро дар ҷараёни таъминоти мутаносибӣ ва мувозинатии тараққиёти иҷтимоӣ-иқтисодии минтақаҳо доранд.

Вобаста ба масъалагузории дар диссертатсия ҷойдошта самаранок аз усулҳои иқтисодии таҳлилӣ, таҳлили сабабӣ - натиҷавӣ, усули муқоисакунӣ, таҳлили маълумоти оморӣ, таҳлил ва омезиш, усули иқтисодӣ – математикий, низомӣ, мантиқӣ, усули арзёбии коршиносӣ, усулҳои маҷмуавии интегралӣ, усули корреляционӣ-регрессионӣ, тамоюлӣ, шохисӣ, истифодаи графикӣ ва ҷадвалии маводҳои аслӣ ва гайраҳо баҳри ҳалли вазифаҳои гузашташуда дар таҳқиқот васеъ истифода шудаанд;

- *баён шудани* хусусиятҳои раванди ташаккулёбии механизми танзими макроиқтисодии рушди минтақа ва истифодаи он дар марҳилаҳои давраи гузариш ба низоми иқтисодиёти бозорӣ, асоснокунии илмии ҷорӣ марҳила, ки хусусиятҳои нишондиҳандаҳои ба ҳуд ҳос доранд, тарзи танзими макроиқтисодии ҳочагии минтақавӣ бо назардошти тамоюли муосир дар соҳаи иттилоотикунӣ ва технологияҳои инноватсионӣ, стратегияҳои барномаҳои аниқ бо ҷораҳои амалӣ доир ба такомули фишангҳо ва вазифаҳои механизми танзими тараққиёти иҷтимоӣ-иқтисодии минтақаҳо, истифодаи онҳо баҳри баландшавии сатҳи мақсаднокии механизм, робитаҳои низомӣ-соҳтории субъектони идоракунӣ дар ҷараёни қабулу амалигардонии қарорҳои идоракунӣ ва самараи синергетикӣ аз амалигардонии ҷораҳои таъсири давлатӣ;

- *ошкор гардиданӣ* зарурати баланд бардоштани самаранокии фаъолияти ҳочагии минтақавӣ дар муҳити иқтисодии мамлакат бо назардошти хусусиятҳои табиию иқтисодӣ ва таърихии минтақаҳо ва соҳтори давлат, инчунин, механизми бозорӣ, ки мавқеи марказиро дар низоми танзими макроиқтисодӣ, муносибати байни субъектони минтақавӣ ва баҳамтаъсиррасонии онҳо оид ба истеҳсолу ташаккули пешниҳоди молӣ ва эҳтиёҷоти пардохтпазир ишғол намуда, талаботи аслиро дар бозор бо истифодаи оптималии иқтидори табий-захиравӣ ва ҳолати экологӣ, коҳиш додани таъсири манғии онҳо ба соҳаҳои иҷтимоӣ-иқтисодӣ ва баландшавии сатҳу сифати зиндагӣ таъмин мекунанд;

- *омӯхта шуданд:* муносибатҳои назариявӣ оид ба муайян намудани мағҳумҳои “идоракунӣ”, “танзимкунӣ” ва доираҳои истифодабарии онҳо, инчунин, дараҷаи даҳолати давлат ба фаъолияти бозории ҳочагии минтақавӣ ва субъектони он – ҳудудҳои маъмурӣ, бо назардошти таксимоти ташаккулёбии нишондодҳои оптималии макроиқтисодии онҳо, ки бо ҳалли муаммоҳои иҷтимоии тараққиёти минтақаҳо алоқаманд мебошад;

- *аз нав тақмил додани* истифодаи мақсадноки муносибати маҷмуавӣ дар таҳияи Стратегияи миллии рушди мамлакат бо назардошти биниши дурнамои мушкилоти иҷтимоӣ ва иқтисодии тараққиёт, ҳалли онҳо ба воситаи амалигардонии ислоҳоти ҳаматарафа мутобики индикаторҳои байналмилалии “Ҳадафҳои рушди ҳазорсола”, ташаккули низоми маҳсуси мониторинги доимии иҷрои ҷораҳои барномавӣ ва пешкаш намудани он ба сифати фишангӣ музокирот доир ба самтҳои стратегии рушд бо бизнес-ҷамъиятҳо, ташкилотҳои гайрихукуматӣ ва шарикони рушд.

Аҳамияти натиҷаҳои бадастовардаи довталаби дарёфти дараҷаи илмӣ дар амалия чунин тасдиқ карда мешавад, ки:

- **коркард ва ҷорӣ карда шуданд:** натиҷаҳои асосии таҳқиқоти диссертатсия аз ҷониби Раёсати минтақавии рушди иқтисод ва савдои Мақомоти иҷроияи ҳокимиюти давлатии вилояти Суғд дар танзими давлатии сиёсати макроиктисодии тараққиёти минтақаҳо ва ҳудудҳои маъмурии он истифода шудааст (маълумотнома таҳти №2/1 аз 05.01.2022), ҳамзамон дар ҷараёни таълим дар Дошишкадаи иқтисод ва савдои Дошишгоҳи давлатии тиҷорати Тоҷикистон (маълумотнома, таҳти №584 аз 31.12.2021) истифода шудаанд;

- **муайян карда шуданд:** мавқеи механизми бозорӣ дар танзими макроиктисодии низоми иқтисодии минтақа ва зарурати баланд бардоштани самаранокии фаъолияти ҳочагии минтақавӣ дар муҳити иқтисодии мамлакат бо назардошти ҳусусиятҳои табиию иқтисодӣ ва таърихии минтақаҳо ва соҳтори давлат, инчунин, механизми бозорӣ оид ба истеҳсолу ташаккули пешниҳоди молӣ ва эҳтиёҷоти пардохтпазир;

- **оғарида шуд:** таҳияи модели тараққиёти иҷтимоӣ-иктисодии минтақа ва ҳудудҳои маъмурий дар асоси мутобиқсозии манфиатҳо бо истифодаи тавсияи методикаи мусоири ҳамоҳангсозии манфиатҳои сатҳҳои минтақавӣ ва ҳудудӣ дар асоси истифодабарии фишангҳои нисбатан самараноки идоракунии ҷараёни тараққиёти иҷтимоӣ-иктисодии ҳудудҳои маъмурий амалӣ мегардад;

- **муаррифӣ карда шуд:** консепсияи нави танзими макроиктисодии тараққиёти минтақа бо истифода аз муносибатҳои синергетикӣ, кибернетикӣ ба ҷараёни идоракунии стратегӣ ба дастраскунии таносуби оптимальӣ байни “ташкилкунӣ ва ҳудатшакилкунӣ дар идоракунӣ” ва ҳамкории самараноки марказу минтақаҳо дар муайян намудани афзалиятҳои тараққиёти онҳо.

Баррасии ӯзумонднокии натиҷаҳои таҳқиқ нишон доданд, ки:

- **назария** дар асоси тавсифи назариявии мағҳумҳои “механизми танзими макроиктисодӣ”, “идоракунӣ”, “танзимкунӣ” ва доираи истифодаи онҳо, зарурату аҳамияти даҳолати давлат ба фаъолияти бозори ҳочагии минтақавӣ ва субъектони он – ҳудудҳои маъмурий дар шароити инкишофи муносибатҳои бозоргонӣ муайян карда шудааст;

- **гояи** таҳқиқот дар асоси дастуру супоришиҳои Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат, барномаҳои давлатӣ, алалхусус Стратегияи миллии рушди Ҷумҳурии Тоҷикистон барои давраи то соли 2030, маводҳои конференсияҳои гуногун, маводи таҳдилӣ ва тадқиқотӣ, маълумоти Агентии омори назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, захираҳои иттилоотии шабакаи «Internet» асоснок шудааст;

- **муайян шудаанд:** гояҳои коркард, муқаррароти илмӣ дар натиҷаи таҳқиқи масъалаҳои ташаккулебии механизми танзими макроиктисодии тараққиёти минтақаҳо, истифодаи самараноки онҳо дар ҷараёни таъсири давлатӣ ба бахши иқтисодӣ-экологии ҳочагии минтақавӣ, такомули сиёсати минтақавӣ, фишангҳои амалигардонии он дар минтақаҳо ва ҳудудҳои маъмурий, ки бештар ба сарчашмаҳои илмии олимони ватаний ва хориҷӣ доир ба мавзуи таҳқиқот баҳшида шудааст, мувофиқат мекунад;

- ҳар гуна усулҳои иқтисодии таҳдилӣ, таҳдили сабабӣ - натиҷавӣ, усули муқонсакунӣ, таҳдили маълумоти оморӣ, таҳдил ва оmezish, усули иқтисодӣ –

математикӣ, низомӣ, мантиқӣ, усули арзёбии коршиносӣ, усулҳои маҷмуавии интегралӣ, усули корреляционӣ-регистрационӣ, тамоюлӣ, шохисӣ, истифодаи графикӣ ва ҷадвалии маводҳои аслии васеъ истифода шудаанд.

Саҳми шаҳсии довталаби дарёғти дараҷаи илмӣ:

- интиҳоби мавзуи илмӣ, таҳияи нақшай кори илмӣ, иҷроиши кор, омода намудани маърӯзаҳои илмӣ;
- иштироки бевоситаи унвонҷӯ дар коркарди нуқтаҳои илмии барои ҳимоя пешниҳодшуда ва ҳалли мастьалаҳои асосии гузаштагудаи кори илмӣ;
- иштироки бевоситаи довталаби дарёғти дараҷаи илмӣ дар татбиқи нуқтаҳои илмии диссертатсия дар фаъолияти Мақомоти иҷрои ҳокимиюти давлатии вилояти Суғд оид ба танзими давлатии сиёсати макроиктисодии тараққиёти минтақаҳо ва ҳудудҳои маъмурӣ ва дар ҷараёни таълим дар Донишкадаи иқтисод ва савдои Донишгоҳи давлатии тиҷорати Тоҷикистон истифода шудаанд;
- интишори З монография, 48 мақолаи илмӣ аз рӯйи мавзуи таҳқиқот, аз ҷумла 21 мақола дар нашрияҳои тақризшавандай Комиссияи олии аттестацонии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- ба тасвиб расонидани натиҷаҳои тадқиқоти илмӣ дар конференсияҳои илмӣ-назарияӣ, ҷумҳурияӣ ва семинарҳои илмӣ.

Дар маҷlis аз 4 марта соли 2023 шӯрои диссертационӣ қарори сазовор донистани Ҳошимзода Ҳомид Ҳасанро ба дараҷаи илмии доктори илмҳои иқтисодӣ аз рӯйи ихтисоси 08.00.03 – Иқтисодиёти минтақавӣ ва ҳудудӣ қабул намуд.

Ҳангоми гузаронидани овоздиҳии пинҳонӣ дар шӯрои диссертационӣ 10 нафар иштирок доштанд, аз ҷумла докторони илм 5 нафар оид ба ихтисоси диссертатсияи баррасишаванда. Аз 10 нафар иштирокдоштагон дар маҷlis бо ҳуқуки овоздиҳӣ, ки ба шӯро шомил буданд, овоз доданд: тарафдор – 10 нафар, муқобил – нест, бюллетеңҳои беэътибор – нест.

Раиси шӯрои диссертационӣ,
д.и.и., профессор

Шарифзода Муъмин Машокир

Котиби илмии шӯрои
диссертационӣ, н.и.и., дотсент

Самадова Зарина Акрамҷоновна

4 марта соли 2023